

УЧАСНИКИ ОБІГУ ПАЛЬНОГО В МАЙБУТНІЙ СЕАРП ТА СЕ: ХТО ВОНИ?

Публікований Порядок, затверджений постановою КМУ від 24.04.19 р. № 408 (далі – Порядок № 408), – це основний підзаконний акт, яким регулюється робота оновленої системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового (СЕАРП та СЕ). Які саме питання ним регламентуються – див. у «БАЛАНСІ», 2019, № 40-41, с. 5. Про те, кому та до чого готуватися в сфері адміністрування реалізації спирту, – див. у «БАЛАНСІ», 2019, № 22-23, с. 35. Тут же ми розповімо про те, хто буде учасником нової системи в частині реалізації пального. І кому, відповідно, потрібно ознайомитися з Порядком № 408.

Платники акцизу з реалізації пального по-новому

До платників акцизу відносяться особи, які реалізують пальне (пп. 212.1.15 Податкового кодексу, далі – ПК). Але якщо ви не торговець паливом, то це не означає, що ви не потрапите до числа цих осіб. Адже реалізація пального – це тільки термін, який у новій СЕАРП та СЕ буде включати й операції, далекі від загальноприйнятого поняття «реалізація». Так, до учасників діючої системи відносяться всі, хто передає право власності та право розпорядження на пальне, і виробники із сировини замовника. А учасниками нової системи будуть і ті, хто бере участь у **фізичній передачі пального** (оновлений пп. 14.1.212 ПК). Іншими словами, оновлена система передбачає **контроль над обігом** пального. А сплачувати акцизний податок потрібно тільки з обсягів передачі пального, що перевищують обсяги його отримання.

Які ж операції суб'єкта господарювання (далі – СГ) із паливом підпадають під «реалізацію пального», крім його передачі з переходом права власності або розпорядження? Розберемо декілька операцій.

1. Зберігання пального

Як роз'яснює ДФС (ЗІР, категорія 116.01), **СГ, який використовує пальне для власних потреб, буде визнаний особою, яка реалізує пальне, за умови, що він віднесений до розпорядників акцизного складу**. Адже є тільки два винятки з поняття «реалізація пального»: фізична передача пального в ємностях до 5 л включно (крім реалізації пального його виробниками) і використання для власних потреб або промислової переробки тими, хто не є розпорядниками акцизних складів. У свою чергу, **розпорядник акцизного складу** – це такий СГ, який здійснює виробництво, обробку (переробку), змішування, розлив, навантаження-розвантаження, **зберігання**, реалізацію пального на акцизному складі та має документи на право власності або розпорядження приміщеннями та/або територією, що відноситься до акцизного складу (новий пп. 14.1.224 ПК).

Не відносяться до акцизних складів приміщення та/або територія (ЗІР, категорія 116.11):

- в (на) яких загальний обсяг ємностей для навантаження-розвантаження та зберігання пального не перевищує 200 м³ (у літрах це становить 200 000 л: 200 м³ x 1 000 л/м³), а СГ (крім платників єдиного податку четвертої групи) – власник або користувач отримує протягом календарного року пальне в обсягах, що не перевищують 1 000 м³ (1 000 000 л), і використовує пальне виключно для власних потреб або промислової переробки, а операцій з реалізації пального іншим особам та зберігання чужого пального він не здійснює;
- для платників ЄП четвертої групи – незалежно від обсягу ємностей, якщо вони отримують протягом календарного року пальне в обсягах, що не перевищують 10 000 м³ (10 000 000 л), і використовують його виключно для власних потреб, а операцій з реалізації пального іншим особам і зберігання чужого пального вони не здійснюють.

Якщо хоча б один із критеріїв (загальний обсяг ємностей, обсяги отриманого за календарний рік пального та напрям його використання) **не дотримується, приміщення/територія буде акцизним складом. А його власник – розпорядником.** Як і інші платники акцизу з реалізації пального, такі зберігачі повинні зареєструватися в СЕАРП і СЕ як платники акцизного податку та провести реєстрацію своїх акцизних складів. Про реєстрацію див. на с. 8 цього номера. Для підрахунку обсягів ємностей важливо розуміти, що приміщення/території будуть відноситися до одного акцизного складу, якщо знаходяться за однією адресою. Принаймні так це трактують податківці (див., наприклад, Індивідуальну податкову консультацію ДФС від 29.03.19 р. № 1363/6/99-99-12-01-02-15/ІПК). Тобто для підрахунку граничного обсягу ємностей потрібно скласти обсяг усіх ємностей, що знаходяться за однією адресою. А для розрахунку **обсягу отримання пального за календарний рік** обсяги скоріше за все повинні братися в цілому за СГ. При цьому до розрахунку не включаються придбання через паливороздавальні колонки в місцях роздрібною торгівлі паливом, на які отримано ліцензії. От тільки, за який саме календарний рік слід брати обсяги, у ПК не написано. Логічно було б – за попередній, адже планові цифри стануть фактом тільки після завершення календарного року. А про реєстрацію в системі заднім числом не йдеться. Проте податківці рекомендують платникам реєструватися на підставі планових цифр (див., наприклад, Індивідуальну податкову консультацію ДФС від 14.05.19 р. № 2142/6/99-99-12-02-02-15/ІПК).

Таким чином, зберігачі за договором із третіми особами та користувачі збереженого понад установлені межі за розміром ємностей та обсягами придбання повинні бути платниками акцизу з пального. І тільки для користувачів, які запасують паливо в означених розмірах виключно для споживання всередині СГ, зроблено виняток.

2. Заправлення транспорту для власних потреб

Паливний бак транспортного засобу, навіть якщо його розглядати як ємність для зберігання, не є акцизним складом (пп. «г» нового пп. 14.1.6 ПК). А користувач транспортного засобу не є розпорядником акцизного складу в розумінні нового пп. 14.1.224 ПК. І дій, що підпадають під поняття «реалізація пального», при заправленні транспорту він не здійснює. Значить, платником акцизного податку не є.

3. Транспортування пального

Транспортний засіб, на якому переміщується або зберігається паливо, отримує статус акцизного складу пересувного на час його використання для переміщення або зберігання пального. **Виняток:** випадок, коли транспорт використовується СГ, який не є розпорядником акцизного складу, для переміщення власного пального для власних потреб (новий пп. 14.1.6¹ ПК). **Акцизні склади пересувні** будуть реєструвати в СЕАРП та СЕ на підставі акцизної накладної. Ніяких заяв тут не потрібно. При цьому розпорядниками таких акцизних складів пересувних є не перевізник або експедитор, а власник пального, який і є платником акцизного податку (новий пп. 14.1.224¹ ПК). Тобто **перевізники чужого пального платниками акцизного податку не є.** Причому коли **один транспортний засіб перевозить паливо, що належить декільком СГ,** він буде вважатися декількома пересувними акцизними складами – за кількістю власників пального (п. 14 Порядку № 408).

Коли запрацює СЕАРП та СЕ

ПК передбачено, що система повинна стартувати 1 липня 2019 року. Але обговорюється відстрочення її введення. Зареєстровано у Верховній Раді й відповідний законопроект. Під час обговорення в комітеті з питань податкової та митної політики, на якому був присутній і наш представник, ішлося про відстрочення введення змін до початку наступного року. Основна причина: норми ПК передбачають оснащення акцизних складів рівнемірами (витратомірами), що спричинить дороге переобладнання існуючих ємностей для зберігання пального, зміну системи обліку палива на підприємствах. Запізнюється й прийняття нормативних підзаконних документів. Так що мізерна надія на відстрочення ще є.

Ольга КОВАЛЕНКО, консультант із питань бухгалтерського обліку та оподаткування